

Kwartaalbericht 2017

Q2

ING CDC Pensioenfonds communiceert over de resultaten van Q2

Als je werkt bij ING voert ING CDC Pensioenfonds vanaf 1 januari 2014* jouw huidige pensioenregeling uit. Samen met je werkgever leg je maandelijks premie in om de pensioenopbouw, op basis van het middelloonstelsel, mogelijk te maken. De pensioenopbouw en de toekomstige toeslagen zijn voorwaardelijk, afhankelijk van de financiële situatie van het fonds. Wil je meer weten? Klik dan door naar de resultaten rondom [de financiële positie](#), [de beleggingen](#), [de communicatie](#) en [de bestuursbesluiten](#) in Q2 van 2017.

Wil je voorgaande kwartaalberichten bekijken? Klik dan [hier](#). Wil je checken wat een bepaald begrip, zoals dekkingsgraad of matching portefeuille, inhoudt? Je vindt ze terug in onze [begrippenlijst](#).

*Werkte je voor die datum bij ING, dan heb je ook pensioen opgebouwd bij [Pensioenfonds ING](#).

Stijgende dekkingsgraden

Een dekkingsgraad van 100% betekent dat het fonds op dat moment precies genoeg vermogen heeft om alle toekomstige verplichtingen na te komen. Is de dekkingsgraad hoger, dan beschikt het fonds over financiële buffers. Deze dienen om schommelingen in de waarde van de beleggingen en de verplichtingen op te vangen, en voor toeslagverlening. De dekkingsgraad schommelt onder andere omdat de waarde van de beleggingen en van de pensioenverplichtingen meebeweegt met de beurskoersen en de rentestand.

Wanneer is er een reservetekort?

Om te beoordelen of er sprake is van een reservetekort, gebruikt het fonds de beleidsdekkingsgraad. Dat is het gemiddelde van de dekkingsgraden over de laatste 12 maanden. De beleidsdekkingsgraad moet aan een voorgeschreven niveau (het vereist eigen vermogen) voldoen dat per pensioenfonds kan verschillen en ieder kwartaal opnieuw wordt berekend. Bij ING CDC Pensioenfonds is de wettelijk vereiste beleidsdekkingsgraad 122% per 30 juni 2017. Zolang de beleidsdekkingsgraad lager is dan het vereiste niveau, is er sprake van een reservetekort en blijft het [herstelplan](#) van kracht.

Wanneer is er een dekkingstekort?

Het vereist eigen vermogen kent ook een minimum niveau (het minimaal vereist eigen vermogen). Eind 2016 had ING CDC Pensioenfonds een beleidsdekkingsgraad die lager was dan dit minimum niveau (104%). Daardoor had het fonds op dat moment een dekkingstekort. Per 31 maart 2017 was de beleidsdekkingsgraad weer hoger dan het minimum niveau.

Wanneer is toeslagverlening mogelijk?

Als de beleidsdekkingsgraad lager is dan 110% mag het fonds geen toeslagen verlenen. Is de beleidsdekkingsgraad hoger dan 110% dan mag het fonds in principe toeslagen verlenen voor zover dit mogelijk is op basis van de omvang van de reserves op dat moment. Dit heet toekomstbestendig indexeren.

Reservetekort daalt in Q2 2017 verder

De beleidsdekkingsgraad per 30 juni 2017 bedroeg 107%. Dit is een stijging ten opzichte van de beleidsdekkingsgraad aan het einde van Q1 2017, die toen 105% bedroeg. De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de dekkingsgraden van de laatste 12 maanden. Omdat de dekkingsgraad in Q2 2017 hoger was dan die in Q2 2016, is de beleidsdekkingsgraad dit kwartaal iets gestegen. Voor het lopende herstelplan heeft dit geen gevolgen.

Ontwikkeling dekkingsgraden

De ontwikkeling van het pensioenvermogen en de pensioenverplichtingen gedurende de laatste vier kwartalen was als volgt:

Op basis van DNB rentecurve

in € miljoen

	Einde Q2 2017	Einde Q1 2017	Einde Q4 2016*	Einde Q3 2016*
Pensioenvermogen	1.083	1.001	927	907
Pensioenverplichtingen	949	912	869	888
Dekkingsgraad	114%	110%	107%	102%
Beleidsdekkingsgraad	107%	105%	104%	105%

*Cijfers conform jaarrekening 2016

Uit dit overzicht blijkt dat de dekkingsgraad in het tweede kwartaal van 2017 steeg van 110% naar 114% (+4%). Hoewel de rente steeg werd er toch een licht positief rendement op de obligatieportefeuille gerealiseerd dankzij de waardestijging van de Franse en Belgische staatsobligaties. Het rendement op aandelen was licht negatief (zie beleggingen).

Door de rentestijging nam de marktwaarde van de pensioenverplichtingen eveneens af. Tegelijkertijd vond er opbouw van nieuwe pensioenen plaats op basis van premies van de werkgever. Door deze ontwikkelingen steeg de dekkingsgraad per saldo ten opzichte van het voorgaande kwartaal met ruim 4%. Omdat de beleidsdekkingsgraad een gemiddelde is van de laatste 12 maanden en niet alleen van het laatste kwartaal, was het effect van dit alles op de beleidsdekkingsgraad beperkt (per saldo plus 2%).

Conclusie

De gestegen rente heeft een grotere invloed gehad op de daling van de pensioenverplichtingen dan op de obligatieportefeuille (die het wist te compenseren met de waardestijgingen van Franse en Belgische staatsobligaties). Hierdoor steeg de dekkingsgraad in het tweede kwartaal van 2017 van 110% naar 114%, ondanks negatieve aandelenrendementen. De beleidsdekkingsgraad steeg licht van 105% naar 107%. Het lopende [herstelplan](#) blijft echter wel van kracht.

Groei Europa zet door, VS vast in hervormingen

De beleggingen van ING CDC Pensioenfondsen zijn onderverdeeld in twee portefeuilles.

Matching portefeuille	Return portefeuille
<p>Deze portefeuille heeft als primair doel om de (nominale) pensioenverplichtingen te financieren.</p> <p>In de matching portefeuille wordt hoofdzakelijk belegd in Europese staatsobligaties van een hoge kwaliteit die zodanig worden gekozen dat de geldstromen van de obligaties en de pensioenuitkeringen voor een belangrijk deel met elkaar samenvallen ('matchen').</p> <p>De omvang van de matching portefeuille bedraagt per 30 juni 2017 circa 60% van het belegd vermogen van ING CDC Pensioenfondsen, vrijwel in lijn met de strategische allocatie en conform het ingroeipad van het fonds.</p>	<p>Deze portefeuille heeft als primair doel om (op termijn) voldoende rendement te creëren om toeslagverlening mogelijk te maken.</p> <p>In de return portefeuille wordt gezocht naar een hoger rendement door te beleggen in aandelen en onroerend goed.</p> <p>De omvang van de return portefeuille bedraagt per 30 juni 2017 circa 40% van het belegd vermogen van ING CDC Pensioenfondsen, vrijwel in lijn met de strategische allocatie en conform het ingroeipad van het fonds.</p>

Ontwikkelingen op de financiële markten

In het tweede kwartaal van 2017 hebben de aandelenmarkten in lokale valuta positief gepresteerd. De opkomende markten (in dollars gemeten) en Japan waren de positieve uitschieters met een rendement van meer dan 5%. De aandelenmarkten van Europa en de Verenigde Staten, de grootste allocatie in de aandelenportefeuille, behaalden rendementen van respectievelijk -0.5% en +2.5%. De stijging in de Verenigde Staten wordt vooral gedragen door technologie aandelen en de zwakker geworden dollar, die een positieve uitwerking hebben voor exporterende Amerikaanse bedrijven. Obligatiekoersen waren beweeglijk, maar lieten over het gehele kwartaal een daling zien, doordat de rente vooral in de laatste week van het kwartaal sterk opliep na uitspraken van de president van de Europese Centrale Bank.

De Franse verkiezingen werden gewonnen door Emmanuel Macron, een pro-Europese president. Daarmee lijkt het populisme binnen Europa even naar de achtergrond te zijn geschoven. Aan de andere kant van de Oceaan, in de Verenigde Staten, lukt het president Trump (nog) niet om zijn plannen door te voeren. Zo zijn er al meerdere stemmingen geweest voor het afschaffen van Obama Care en wordt er al tijden gesproken over het herzien van het belastingstelsel. Dit weerhield de Amerikaanse centrale bank (FED) niet om de rente voor de tweede keer dit jaar te verhogen met 0,25% op basis van de inflatieverwachtingen en werkgelegenheidsontwikkelingen. De stijging van de inflatie vlakke afgelopen maanden af in de Verenigde Staten, wat een belangrijk aandachtspunt is. De FED verwacht echter wel dat dit van tijdelijke aard is. Binnen Europa ontwikkelden de economische cijfers zich positief en lijkt de economie daadwerkelijk op stoom te zijn gekomen. Mogelijk met dit in het achterhoofd hintte Mario Draghi van de Europese Centrale

Bank (ECB) eind juni tijdens het jaarlijkse ECB forum op een mogelijke verkrapping van het ruime monetaire beleid. Hierop steeg de rente op langere looptijden met 20 basispunten in een week tijd.

De aandelenportefeuille behaalde een negatief rendement van -1.6% in het tweede kwartaal. De oorzaak hiervoor was vooral de sterker geworden euro. In lokale valuta behaalden bijvoorbeeld de Amerikaanse aandelen een positief rendement van 2.5%, maar na omrekening in euro's een verlies van ruim 3%. Vooral de opkomende markten lieten een sterke performance zien. Oorzaak hiervan was onder andere te vinden in de aantrekkende economische groei wereldwijd en een zwakkere dollar. Dit komt ten goede aan de bedrijfsresultaten: minder kosten inkoop en minder financieringslasten van de in US\$ geleende schulden.

Beursgenoteerd vastgoed bleef met een min van bijna 4% achter als gevolg van stijgende rentes: deze bedrijven maken gebruik van vreemd vermogen bij hun portefeuillebeheer, waardoor de rentelasten zullen toenemen bij stijgende rentes. Nederlandse woningen bleven het goed doen met een rendement van circa 4% in het tweede kwartaal. De obligatieportefeuille bleef stabiel ondanks de gestegen rente, omdat de waardestijging van de Franse (en de Belgische staatsobligaties die in lijn bewogen met de Franse obligaties) na de verkiezingswinst van president Macron de verliezen van de overige obligaties compenseerden. Door onder andere de sterkere waardedaling van de verplichtingen dan de obligaties in de portefeuille en het beter presteren van de matching portefeuille dan de benchmark steeg de dekkingsgraad met 4 procentpunten naar 114%.

Benchmark

ING CDC Pensioenfondsen beoordeelt de beleggingsrendementen door deze te vergelijken met een benchmark die is afgeleid van het strategisch beleggingsbeleid. Een benchmark is een meetlat om de prestaties van de beleggingsportefeuille te evalueren op de langere termijn. Het totaal rendement is een gewogen gemiddelde van het rendement van de matching portefeuille en de return portefeuille. Omdat valutakoersen een grote rol spelen bij de buitenlandse beleggingen in de return portefeuille, dekt het fonds de niet-euro valutaschommelingen voor een belangrijk deel af. Het resultaat van deze valuta-afdekking wordt bij het totaal rendement geteld.

	Beleggingsportefeuille ING CDC Pensioenfondsen Q2 2017	Benchmark Q2 2017	Beleggingsportefeuille ING CDC Pensioenfondsen 2017	Benchmark 2017
Matching portefeuille	+0,2%	-2,8%	-3,7%	-6,1%
Return portefeuille	-1,1%	-1,2%	+4,6%	+4,4%
Valuta-afdekking	+1,0%	+1,0%	+0,9%	+0,9%
Totaal rendement*	+0,5%	-1,2%	+0,4%	-1,5%

*Het totaal rendement is gebaseerd op de gewogen gemiddelden van de matching portefeuille, return portefeuille en valuta-afdekking.

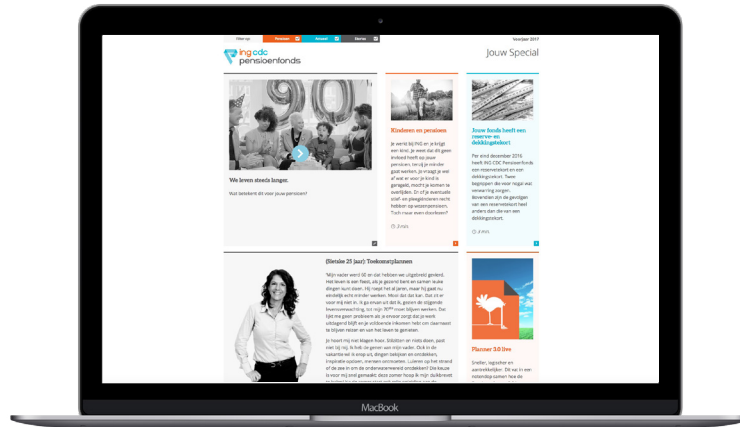
In het tweede kwartaal van 2017 heeft ING CDC Pensioenfondsen met de matching portefeuille een rendement behaald van +0,2%. De return portefeuille behaalde een rendement van -1,1%. De valuta-afdekking had een positieve invloed op de portefeuille van +1,0%. Het gewogen totaal rendement op de beleggingen van ING CDC Pensioenfondsen was +0,5%.

Actief tweede kwartaal

Het was een actief tweede kwartaal op het gebied van communicatie. Zo publiceerde ING CDC Pensioenfonds de Special, het Q1 kwartaalbericht en het jaarverslag over 2016. Verder actualiseerde het fonds het herstelplan en kwam de Pensioenplanner in het Engels beschikbaar. In juni ontvingen medewerkers, pensioengerechtigden en arbeidsongeschikten hun Uniform Pensioenoverzicht (UPO).

Special voorjaar

De voorjaarseditie van de Special bracht onderwerpen onder de aandacht zoals het reserve- en dekkingstekort, maatschappelijk verantwoord beleggen en 'wat is een pensioengat'. Klik [hier](#) om de Special te bekijken.

Jaarverslag 2016

In lijn met voorgaande jaren publiceerde het fonds een online [jaarverslag 2016](#) en een [verkort jaarverslag](#) in het Engels. In het bestuursverslag blikt het fonds onder andere terug op een jaar waarin de (beleids)dekkingsgraad daalde, het beleggingsbeleid werd getoetst en de bestuursstructuur werd aangepast.

Herstelplan geactualiseerd

ING CDC Pensioenfonds heeft het [herstelplan](#) geactualiseerd. Dat is jaarlijks nodig om te kunnen bepalen of herstel nog steeds in voldoende mate plaatsvindt. Conclusie: het fonds verwacht herstel binnen 10 jaar zonder aanvullende maatregelen.

Pensioenplanner in Engels beschikbaar

In het tweede kwartaal kwam de Engelstalige Pensioenplanner voor (gewezen) medewerkers van ING beschikbaar. De Pensioenplanner geeft inzicht in het opgebouwde pensioen bij ING, bij mogelijke eerdere werkgevers en de AOW. Vervolgens rekent de planner bepaalde pensioenkeuzes bij ING door, zoals met pensioen gaan. Log [hier](#) in met je DigiD.

UPO in nieuw jasje

Door nieuwe (wettelijke) richtlijnen zag het Uniform Pensioenoverzicht (UPO) er anders uit dan voorgaande jaren. De hoeveelheid informatie was beknopter en eenvoudiger en lag in lijn met Pensioen 1-2-3. De [toelichting](#) is opgenomen op de website.

Ontwikkeling deelnemersbestand

In het tweede kwartaal heeft het deelnemersbestand zich als volgt ontwikkeld:

	Q2 2017			Q1 2017			Q4 2016			Q3 2016		
	man	vrouw	in %	man	vrouw	in %	man	vrouw	in %	man	vrouw	in %
Werkt bij ING	8.826	5.022	71,7%	9.016	5.124	74,5%	9.221	5.308	77,3%	9.348	5.399	79,7%
Werkt niet meer bij ING	3.101	2.072	26,8%	2.738	1.858	24,2%	2.424	1.530	21,6%	2.119	1.437	19,2%
Met pensioen	121	68	1,0%	106	58	0,9%	91	50	0,8%	82	49	0,7%
Arbeidsongeschikt	38	53	0,5%	35	50	0,4%	34	42	0,4%	29	34	0,3%
Totaal man/vrouw	12.086	7.215	100%	11.895	7.090	100%	11.770	7.030	100%	11.578	6.919	100%
Totaal	19.301			18.985			18.800			18.497		

Tegemoetkoming kosten

Beloningsbeleid bestuur

Voor de leden van het bestuur, het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht is per 1 januari 2017 een beloningsbeleid vastgesteld. Omdat het fonds volledig digitaal werkt dienen de leden van de diverse gremia voor de uitoefening van hun functie de beschikking te hebben over een tablet of laptop. Derhalve is besloten dat de leden eens in de drie jaar een tegemoetkoming in de kosten ontvangen voor aanschaf van een tablet of laptop.

Disclaimer

Dit kwartaalbericht is op zorgvuldige wijze tot stand gekomen. In het jaarverslag over 2017 worden de definitieve cijfers gepubliceerd. Aan dit bericht kunnen geen rechten worden ontleend.